

Vliv fakticity na normativitu: zvyklosti v právu

Tato diplomová práce se zabývá sociální praxí a jejím vlivem na právní systém. Nejdříve jsou zkoumány základní filozofické přístupy k právu, které potom využijeme k tomu, abychom ověřili samu existenci zvyklostí v právu.

Potom co si definujeme základní obsah pojmu zvyklostí, vytvoříme tříprvkový test, který nám zaručí, že jsem schopni zvyklosti identifikovat a odlišit zvyklosti od jiných právních pojmů přítomných v rámci právního řádu.

Tříprvkový test, který je nastíněn v kapitole druhé, lehce modifikuje test Andreie Marmora. První kritérium se týká existence určité sociální skupiny, která dodržuje v jisté situaci konkrétní zvyklost. Druhé kritérium je vystavěno na myšlence, že zvyklosti existují tam, kde se vyskytují lidé, kteří v nich obsažená pravidla mají důvod dodržovat. Poslední kritérium zastupuje důvody existence alternativního pravidla, které by mohlo být těmito lidmi také dodržováno. Nicméně, tito lidé raději dodržují příslušnou zvyklost, nežli alternativní pravidlo. Jestliže jsou všechna tato kritéria splněna, je velice pravděpodobné, že máme tu čest s pravidlem v podobě zvyklosti.

Docházíme k závěru, že zvyklosti jsou přítomny v každém systému sociálních norem, ačkoli míra jejich důležitosti se liší napříč různými právními kulturami a systémy. Význam společenské praxe by neměl být upozaděn. Soudci a legislativci by měli vzít zvyklosti v potaz, když tvarují právní řád do funkčního celku.

Ve třetí kapitole využíváme naše teoretické fundamenty, abychom je srovnali s převládajícím přístupem k pramenům práva v rámci českého právního diskurzu. Dominantní pojetí pramenů práva je restriktivní. Nicméně, díky mnohým nálezům Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, jsou zde položeny základy pro širší uznání zvyklostí v rámci českého právního řádu. Tuto snahu velmi podporujeme a doufáme, že se zvyklostem v právu dostane širšího uznání i ze strany jiných soudů a podaří se tak využít jejich plný potenciál, který pro moderní právní řád nepochybně skýtají.